

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL.

== SALUT PÚBLICA == INTERESSOS POPULARS == ARTS Y LLETRAS ==

Redacció y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 6, Barcelona.

— VENTA: a 5 exemplars, 1 pesseta; Un número, 3 quartos. — Surt a llum los divendres ab tota regularitat. — SUSCRIPCIÓ: Espanya, 3 rals trimestre; Extranjer, 10. —

ADVERTENCIA IMPORTANT

Haventse acabat tots los números de La TRAMONTANA en los quals se publicá la historieta De Sallent d Igualada y vice-versa, y essent moltíssimas las personas que 'ns han demanat mes exemplars dels citats y altres que 'ns han indicat lo desitj de tenir reunit en un folleto aquell treball, tenim lo gust d' anunciar á tots nostres lectors y correspondents que habém fet una tirada especial en bon paper y esmerada impressió d' aquest *Viatje misteriós d' un pastor y una donzella*, reunintlo en setze planas en 4.ta y ab los mateixos dibuixos ab que fou publicat en nostres columnas.

Se vendrà no mes que á rei, y als correspondents se 'ls farà la corresponent rebalta.

LO TRIBUNAL DE COMPTES

Hi ha á Espanya uns quants subjectes que cobran de la nació uns sous que ningú treballant pot arribar may á guanyarlos, y quals senyors están constituïts en corporació baix lo ceremoniós títol de *Tribunal de Comptes*.

La seva feyna no es altra que examinar los comptes de la nació, ó mes ben dit, dels ministres, y no cal dir que la feyna té de ser poca y molts los ratos vagatius, per quant los queda sempre tot un any de temps pera examinar los comptes de cada un dels anys econòmichs que van transcorrent.

Que la feyna siga poca y la paga molta, ja ningú té ni dret de trobarho estrany tractantse d' empleats d' alta categoria.

Pero lo que sí deurán creure mes de quatre bons jans dels que ab sos esforços ajudan á mantenir aquest animal de ventrell sens fondo que se 'n diu Hisenda pública, es que aquestos senyors que cobran ab paga de gegant un treball de magnitud microscòpica, cumplirán be y puntualment son deber pera no donar á lo menos res que dir al rebre la grossa recompensa.

Donchs ¡que 'n van d' errats de comptes los que creuben que 'l tribunal de idem los porta corrents com tindría de ferho pera cumplir sa obligació!

Pera que 's fassin cárrech de cóm ho pelan los tals senyors comptadors, bastará ab dir que ara tot just han acabat d' examinar los comptes

del any 1868. ¡Disset anys de retrás es lo que porta aquest ditxós tribunal! ¡Oh digníssima corporació emblema de las administracions espanyolas!

Las ventatjas d' aquest incomparable sistema d' examinar comptes no es fácil que tothom las compregui.

En primer lloch, fentho d' aquesta manera ja may pot succehir alló de *comptes nous barallats veïlls*, perque com los comptes podrán tenirho tot menos novetat, las barallas no poden serhi de cap mena. Primera ventatja.

Després, ab disset anys de retrás, pot aprobarse tot sense repugnancia, perque ¡qui es capás de fer prou memoria pera recordarse de cóm se gastaren nostres diners prop d' un quart de sigle enera? Tot pot, donchs, aprobarse á la bebalá, y ningú tindrà res que dirhi. Segona ventatja.

Y per últim, sempre queda 'l gran recurs, en cas d' irregularitats intapables, de carregat lo mort á qualsevol subjecte dels que ja sigan á fer malvas, si es que 'ls *irregularisadors* fossen encara vius, cosa que ja no es probable ab tant de temps transcorregut, y aixís tothom queda content. Tercera y mes gran de todas las ventatjas.

Al donar compte, l' esmentat tribunal, dels comptes del any econòmich 1868-69, dona tota la culpa á la Revolució de Setembre de que no s' haisan pogut explicar certas cosas *irregulars* d' aquell any.

Y molta rahó que té aquell tardaner tribunal en sa esbravada sabiduria.

La Revolució tingueu la culpa de que certs subjectes tinguessen de buscársela cap al extranjer, y naturalment, com no va gayre be lo viatjar sense quartos, se 'n portaren tots los céntims que arreplegar pogueren pera menjarse mes de gust lo *pa negre de la emigració*.

¡Qui dubia donchs de la culpabilitat revolucionaria?

Ningú. Y si algú 'n dubés, aquí está 'l famós tribunal dels encara mes famosos comptes pera convèncels, puig que ab son *magister dixit* fins es capás de fernes creure que pensém ab los peus y que pensém ab lo cap.

Es tan alta la sabiduria d' aquest tribunal, que fins se la pert de vista.

Fixatse sino en lo següent detall: L' edifici abont fa sas feynas (parlant en perdó), está situat devant per devant del Hospici de Madrid.

¡No 's diu res aquesta grandiloqüentíssima y epigramática coincidencia?

Jo trobo en ella la mes innegable mostra del valer de tan sabia corporació.

Ella coneix de sobras abont nos tenen de portar los seus comptes, y per aixó s' ha posat devant del Hospici.

Aixís los espanyols, després de passar pe 'l tribunal de comptes, podrém molt cómodament quedarnos á la casa del devant.

Admirém donchs, y spleudim, la sabiesa, previsió, constancia y desinterés de nostres homes públichs, que ja han arribat y fins superat lo nivell moral de las mes renombradas donas del seu ofici.

L' APRENT DE POETA

Just á una taule apoyat ab la ma sí front, amohiat, descobert de cap, tot sol, buscant termes, pensatiu, l' aprent de poeta escriu y may escriu... lo que vol.

Cavillat continualment s' inspira á cada moment; y al voler versificar, treu la glòria, apunta, esamina, borra, gira full, remena y... may sab cóm començar.

Trobe escassos consonants, pocs termes, molta asonancia, y sempre li sobren lemas! Encabassa, posa títol y may omplena 'l capítol, puig ¡sempre li falten lemas!

Entre cantars, agudillax, sonets, décimas, quintillas, may acaba d' excullir; tria, castella un paperet, y al fi result la un sonet... ¡quin bunyol!... ¡no 's pot llegir!

Vol imitar als poetas als fent poetas d' octava real; vol ser poeta d' aquella línia; vol fer una posse, un drama, vol, mes be, alcanzar gran fama y sola sab fer... redudins.

Tot li es fácil; la ambició complint sa imaginació d' idea, d' elles abuseu, y ab tan continuas feclera se cansam y 's desespera... ¡Es un mártir de la Musa!

Li ve una idea; s' exalta; fe y constancia no li falta per descorrerla be; proba... 's wort al cap-de-vall. ¡Si n' hi costa de treball!

¡Si n' hi costa de paper! Satisfet, plé d' alegría, la repassa, la copia, la llegia y redigera...

La envia á La Tramontana, que respon 'l altra setmana. *«La poesia no serveix.»*

POETA DEL CASILL.

[ENGANYI

Pe'l jardí de casa donya Leonora's hi passeja un guerrero...

De tant en tant se para al davant de la escalinata que dona al interior de casa la Leonora...

Es de nit. La lluna, que l'contempla ab cara moleta, frena un tremolenc roig sobre les verdoses flors del jardí...

En aquest moment tocan les dotze d'un rellotge de paret. Lo guerrero, donant senyals d'allegria, conta una per una les campanades...

Moment de silenci. Sola es trenca per l'ruído dels passos que acompanyadament dona'l guerrero...

Hi torna. Igual que si hagués dit Lluís. Cremat, silencios, fins al punt de delit i desmillunat...

—Mal llum s'escaliva com un pebrut vermell, diu lo guerrero ab rabia. M'ha donat enganyades...

—Vols jugar que s'ha dormit aquells bandarrassas? —exclama al últim adelantant i plantant la vista a una finestra...

—Mal llum s'escaliva com un pebrut vermell, diu lo guerrero ab rabia. M'ha donat enganyades...

—Vols jugar que s'ha dormit aquells bandarrassas? —exclama al últim adelantant i plantant la vista a una finestra...

—Mal llum s'escaliva com un pebrut vermell, diu lo guerrero ab rabia. M'ha donat enganyades...

—Vols jugar que s'ha dormit aquells bandarrassas? —exclama al últim adelantant i plantant la vista a una finestra...

—Mal llum s'escaliva com un pebrut vermell, diu lo guerrero ab rabia. M'ha donat enganyades...

—Vols jugar que s'ha dormit aquells bandarrassas? —exclama al últim adelantant i plantant la vista a una finestra...

—Mal llum s'escaliva com un pebrut vermell, diu lo guerrero ab rabia. M'ha donat enganyades...

—Vols jugar que s'ha dormit aquells bandarrassas? —exclama al últim adelantant i plantant la vista a una finestra...

—Mal llum s'escaliva com un pebrut vermell, diu lo guerrero ab rabia. M'ha donat enganyades...

—Vols jugar que s'ha dormit aquells bandarrassas? —exclama al últim adelantant i plantant la vista a una finestra...

Equestre, pera exposar las doctrinas de aquest partit.

A pesar de no ser invitats al acte, com tractants d'obres tot nos interessa, anarem a la reunió...

Al donar compte La Publicidad de la reunió del Circo Equestre, diu que aquell acte fou lo naixement d'un nou partit titolat Democràtic Socialista Espanyol.

Sempre que 'ls possibilistas se ocupen de las qüestions obreres, erran bola.

Aquest partit fa molt temps que es crea, y 'ls llegidors de La Tramontana sens dubte druben recordar la polèmica que sostinguerem fa uns dos anys ab El Obrero...

Una prova mes de lo poch que 's preocupan certs polítics de la qüestió social, a pesar de ser avuy la qüestió de las qüestions.

Per si la Patti naps ó si la Patti cols, l'ayga lifa de Barcelona està ara ab grans maldats caps sobre lo que 's fa y 's pensa en lo quart pis del Teatre Principal...

Fins El Diluvió, que tot sovint se desentona, ha perdut lo teu y l'compas ab la Patti, y tira la batuta del seu cervell contra 'l socialisme y 'l colectivisme...

Tant pot la costum de la moda, senyor Diluvió, que fins voste no pot lliurar-se de seguir-la, fent com les figas lufas, que de tot ne fan tenir la culpa als liberals, negres, socialistas, heretjes, republicanos, anarquistas, descamisats, etc., etc.?

Home, senyor revistero, no digui tonterias! Miris que se no las malas llengüas diran que 'l afany de no perdre l'errós li quita 'l concieiment.

Ab aixó de la Patti, algun periodista apura tant lo recurs de la adúlació, que fins li arriba a dir «virtuosa» a la travistata senyora.

Aquest calificatiu estich segur que no fa cap gracia a la graciosa diva.

Tot lo mes que puga recrear es a n'en Nicolini, que si 's pren aquest pipero en serio creurà que ell es un D. Giovanni de primera forsa.

Es tan gran l'efecte produhit per 'la descubriments del governador de Madrid ab alló dels cartutxos de dinamita y dels gorros frigs y dels retratos d'en Pi Margall, que ja ningú se 'n recorda.

Es a dir, se 'n recorda algú pera riurehi un ratet.

O be pera ferne un romanso.

Com que tot plegat no han sigut mes que romansos.

La vetllada que tingué lloch lo divendres de la setmana passada a Novetats estigué bastant concorreguda, a pesar de fer una mala nit de pluja y fret...

Alguna anomalia se notà en la festa, y fou que variós senyors dels que figuraven en lo programa no varen presentarse...

Los senyors Litrán, Fors, Angulo, Sol y Ortega, y Lluinas, ajudats de tres actors de la companyia d'en Latau y d'un noy de las escolas beneficiadas...

Las Xilophonistas se feren aplaudir estrepitosament y ab justicia, y al senyor David se li demanà y accedí a la repetició del aria del Don Giovanni de Mozart...

Lo pianista senyor Dordal també fou mercedulament aplaudit.

La concurrència va sortirne satisfeta, y tot

indubeix a creure que, si 's repeteixen aquestos actes, no tindran sos organitzadors pera que arrepentirsen, recullint honra pera ells y profit pera las institucions que 's tracta de fomentar.

Tots los gendres, cunyats, cosins y parents de mes ó menos graus (com l'esperit de vi) dels ministres, volen ser diputats, y 's creu que 'n sortirán ab la seva... si hi ha lloch per tots.

Tant es aixis, que ja 's diu que ara pujarà 'l partit de la gendrocracia, es a dir, lo gòbern dels gendres.

Y 'm fan riure! Qui es que nega res a una filla estimada que demana pe'l seu marit! Ja va surtint la sinceritat electoral... de primo, que diriam en castellà.

Lo dimecres d'aquesta setmana va fer dotze anys que morí en Clavé, l'immortal músich-poeta creador de la música catalana y conseqüent liberal y republicà de tota sa vida, quan la monarquia brillava encara ab tot son esplendor...

Las velles institucions van morint, pero en Clavé vivrà sempre en lo cor dels catalans, que glorià més depressa al recordar son nom, unit eternament a las cançons de la terra y al crit de llibertat.

Los ayres d'Espanya no provan a la familia reyal de Madrid.

En poch temps la reyna regenta ha estat malalta uns quants dies, las sevas fillas acatarradas, la infanta vella Cristina per poch hi deixa la pell, la infanta jove Eularia ha tingut anginas que li han fet retardar lo casament...

Vaja, no 's provan los ayres d'Espanya. ¡Donchs que se 'n vagin tots plegats!

Y aquí del amor dels espanyols. Si fan lo ganso... ¡obligales!

En Romero Robledo ha declarat que 'l seu partit se dirà liberal monàrquic, y que tendrà a anar sempre endevant y may enderrera.

Be prou que ho entenen. Sempre endevant... pera trobar la ganga del poder a tota costa. ¡Massa que ho sabiam!

Dos polissons de Madrid han atropellat bàrbarament a un ex-diputat liberal, tot pera arribar a ficarli las mans a las butxacas.

Pero senyor, no està pas tan malament lo ofici de lladre pera que tingan de posarse a polissons!

Precisament es un dels pochos qu'encara avuy donan. Pero ¡qué hi farem! N'hi ha que prefereixen dedicarse a las arts similars.

Alguns dels telégramas y cartas que venen del extranjer y al gòbern li fan olor de zorrillisme, se las queda.

¡Bé! Aixó es la inviolabilitat de la correspondència posada a prova per la defensa d'un rey de bastos.

Prou los obrers parats de Madrid continúan fent manifestacions demanant pa y feyna.

Lo gòbern no sab donar mes que policia y Guardia civil.

Y es que tracta de civilisarios. Esperant que sapigan morir-se de fam sens fer soroll.

A n'en Pidal un cassador li clavà una perdigonada a la esquena, prenentlo per un gros aucell.

Vamos, cregue que era un corb. Conseqüencias d'anar massa per las sagritias.

Lo mitrat de Lugo ha prohibit la lectura de El Motin. Nostra felicitació a tan distingit colega.

La felicitat d'Espanya, que 'ns vessa per tots costats, ha arribat a nostras possessions de la Oceania.

Sra. Byron

Convocada pe'l partit socialista obrer, tingué lloch diumenge passat una reunió en lo Circo

Un poble de las Filipinas ha emigrat a la montanya per no poder pagar las cédulas personales.

Ab tals mostrars de carinyo per part dels espanyols, ves si aquells insulars no deuben estar plens d'entusiasme per la mare patria.

Lo millor dia rebotan d'empaiç de tanta felicitat.

Un diplomàtic espanyol y conservador per mes senyas, ha sigut expulsat de Suissa per escandalós y borraxo, en sentència de tribunal.

¡A qué va que a Espanya no li passa res de aixó?

S'entent, de condemnarlo cap tribunal. Lo d'emborratsarse ray.

A las tres de matinada a Ciutat Real van fer sortir del llit ab mals modos a un pacífic ciutadà, van durlo a la presó entre civils, y al cap d'unes quantas horas van deixarlo anar dihent que s'havian equivocat.

¡Vaya unas equivocacions!

Si algú anés a trobar alguna autoritat, li clavés garrotada, y luego digués «Dispensi, que m'he equivocat, ¡li valdria!»

Donchs ja tenen resolt lo problema de la igualtat devant la llei.

Lo governador de Valladolid ha prohibit lo estreno d'una comedia no mes que pe'l titol.

¡Y vostés creuran que era alguna frase subversiva 'l tal titol, vintat?

Donchs se deya *Colorin Colorado*. ¡Pot donarse mes desveltament pera salvar la societat dels horrors de la anarquia... y per fer lo *Tony Grice*?

Una creu... cuberts que li donguin a 'n aquest governador.

En Romero Robledo ha entrat a la Academia de Ciencias Politicas y Morals.

Y ha fet lo discurs d'entrada.

Y ha tractat d'administració municipal y provincial.

Y ha dit que la descentralisació es la mort dels pobles.

Pero ¿per qué a Espanya té de bastar lo desvergonyiment a fer homes d'importancia?

A Portugal acaba de caure lo govern conservador y n'ha pujat un altre que 's diu liberal.

De modo, que ab aquest ministeri nou, dona la casualitat de que tota la rassa llatina d'Europa té avuy governs liberals dintre de sas respectives institucions.

Lo mal está en que no mes son liberals de boca.

Y que no fan altre be que fer creixe la rabia y allargar lo dejuni dels conservadors.

LO RICH Y 'L POBRE

—En lo mon may m'he trobat festiuat; puig disfrutent ma riquesa res me pesa; dels plabers gots ab extrago, mes pensat en lo pervenir, y ningú hi té res que dir, donchs si faig gasti, jo 't pago.

—Jo soch sat per passar penas a distonant, com que may cont rala m'he viat viach molt trist; per poguer menjar y beure tinch de fer treball cansat, y encara soch beccantat; si algun pa ne quedo a deure.

—A mi 'l vestir a la moda m'acomoda, sempre porto bon calsat y extremat, y si acá me ve 'l rampell de voler un nou sombrero, ni tan sols un' hora espero per comprarlo y llenar 'l vell.

—A mi un vestit m'ha quedat estripat, y una gorra molt usada porto expardoyas ó ceclops sense mitjas ni mitjons, y als meus únics pantalons hi ha mes de docenta adops.

—A las deu, si he bi dormit, deixo 'l liti;

A quarta d'onze, l'escomorer sensa fallar; y després, naturalment, vaig al cafè ó al casino ó a passejar, a las sis dino, y cap al teatro content.

—A las cinch del demati, prou cuitat; a las sis ja agafó l'ayna per fer feyna; treballant com un negrot sola guanyo duas pesetas, mentr'acallá ab monyetas y bech vi d'alls al Ninos.

—Jo m'atipo de capons, bech vina bona; per mi hi han torres, palaus y grans nous; y per quan qued' sense vida, un pastorec hi ha comprat qu'és de maestre escultoriat y d'una forma escullida.

—Jo m'aferto d'arreglades rovelladas; per mi hi han los passos alts y hospitalis; y quan me mori un sot gros al cementiri m'farán, y a n'alls m'hi enterraran del mateix modo que un gos.

—Ea que jo tinch capital.

—Jo ni un real.

—¡Oh diner! que n'és de bo.

—Per mi no.

—Per poguerme divertir voldria molta anys de vida.

—Jo morirme desaguide per acabar de partir.

A. RUBELL

Lo rector de Sallent, aquell pastor tan aficionat a menjar *Coca encrucada*, y que logrã una condemna de desterro contra Victor Ferrer de l'audiencia de Manresa per entendre que menjava majordona y havia fet mare una tal Rose-ta, lo rector de Sallent, com anavam dihent, cada dia s'enfutimsa mes contra 'ls seus feligresos, y en un sermó furios fet l'últimadimenje va desbocarse contra la part liberal del poble, que es la mes numerosa, digna é intelligent.

Sort té que a Sallent no corra 'l carretó ab lo llas, que si no, ja estava ben fresch. Lo que al cap-de-vall li pot succehir es que li donguin la bola.

Una mantellina ab mes sarrell que la cúa de un matxo treginaua una reverencia al arribar a Madrid després d'una *juerga* en que hi va entrar lo flamench *hasta allí*.

En un carretó tingué de ser piadosament treginat a dormir la mona.

Un pare d'animas de Quintanar del Rey ha sigut tancat a la caga-menja per unas massa insinuants llepolarías que 's permet ab una guapa nena de quinze anys.

¡Ditxosos galipaus de sotana! ¡Sempre ensopegan per la mateixa cama!

A Laeken (Bélgica) s'ha calat foch a un serrall d'esposas del Senyor, morint cremada la inmaculada y puríssima concepció de la senyoreta Maria.

Y donchs ara, ¿com quedarã 'l dogma? Potser un miracle...

Lo secretari del rector de Huerta del Rey, es carter, escolá, mestre d'escola, nunci, enterramorts, sagrista, campaner y agutzil.

Ja no li falta mes que cantar missa y escurar comunas pera dir ab lo poeta Zorrilla:

Ha recurrido mi amor a toda infameza social.

Dos ensotants francesos acaban de ser condemnats, un a dotze anys de presiri y altre a quatre de presó, per delictes d'aquells que deuran tenir mes en compte los pares que envian

sos fills als estudis que dirigeixen aquestos célibes luxuriosos.

Lo grillit del presidari pot ser los calmi sos ardors.

En mossen Domingo de Castellat del Vallés diu que treurã del remat de las Fillas de la Maria a tota noya que vagi a cap ball de mascararas.

Té moltíssima rabó.

¡Hi ha millors mascaradas que las de la iglesia!

Donchs Jo rector no vol competencias.

Ensenyant doctrina lo mateix ruch negre de Castellat, preguntã a las noyetas:

—¡Qui es de vosaltres que ha anat a veure las mascararas?

Duas ó tres responen afirmativament.

Llavors rabió l'ensotant las tracta d'infelicitas, las fa anar cap a un recó fosch, y enfutimant exclama:

—Ab las vostras mares voldria ara entendrem aqui.

¡Tiba, Dominguet!

¡Y que sigan joves y guapas, eh?

¡Ah pillin!

CONTRAST

Aquí un taller abont lo mall resona basant contra la esclava, y la foras! encara dona al ferro deu mil formas quan al ferer li plau; son gong es lo treball.

Allã un convent hont sola d'hipócrits llevís se 'n sent lo res, regnant lo flugiment per tot, y a voltas fina no pot servirse pera encarnar la llei y consoprá 'la doient.

—¡Quin contrast! Del mon lo progrés marxa avant y sempre avant, y ara diré: d'abont surt aquest! ¡del monastir que cria l'atras, ó del taller? ¡del mall ó de la creu!

J. AYRÉ R.

XARADA

Ma primera n'és vocal, beguda dos inverada, y si gira mon total trobarás la capital que 'l papa hi passa la vida.

J. STARANS

MUDANSA

A la Rosa s'hi donã un total posat ab a; sols ne gasta 'l marid de total posat ab e; y ara me 'n beuria jo de total posat ab o;

J. MOBY

ANAGRAMA

Ab una total qu'és d'or hi beu en tot un licor.

RUCH NARBAT

GEROGLÍFICH

X I G A I I B O n fol O T

AREDMARL

SOLUCIONS

¿ LAS GARDIAS DEL NÚMERO PASAT ENDEVINALLA: — LA XERMEDEYA. XARADA: — Pa-lo-ma. ANAGRAMA: — Refra. FRASE. GEROGLÍFICH: — Com més anys un té mes la vista se li escureix.

CASSERA CARCUNDA

Los llops ja volen tornar
à corre per la montanya;
¿quin cassadó 's pot trobar
que 'ls sàpiga escarmentar
com aquest feu ab gran manya?